

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DP117 Страховання / Insurance
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища
Семестр	VI семестр
Кафедра/Циклова комісія	Економіки, підприємництва та маркетингу
Анотація курсу	<p>Дисципліна «Страховання» спрямована на формування у студентів теоретичної та методологічної бази щодо сутності та значення страхування, організації страхового ринку, видів страхування та умов встановлення страхових тарифів, ознайомлення з механізмами та інструментарієм прийняття рішень у практиці страхування рухомого та нерухомого майна, відповідальності, фінансових, інвестиційних, валютних та фінансово-кредитних ризиків, медичного страхування, вироблення практичних навичок щодо оцінки ризиків при здійсненні господарських операцій в бізнесі, вибору виду страхування, необхідного для здійснення конкретних операцій.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Страховання» є формування у студентів теоретичної та методологічної бази щодо сутності та значення страхування, організації страхового ринку, видів страхування та умов встановлення страхових тарифів.</p> <p>Предметом курсу є організація роботи страховиків щодо забезпечення та реалізації потреб юридичних осіб і громадян у страховому захисті; система відносин між сторонами страхової угоди з приводу купівлі-продажу страхових послуг.</p> <p>Завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з'ясування об'єктивної необхідності і сутності страхових послуг, які надаються як фізичним так і юридичним особам; - засвоєння методів організації роботи страховика щодо реалізації страхових послуг; - розгляд умов надання страхових послуг у галузі особистого, майнового страхування та страхування відповідальності; - опанування організаційними засадами фінансової діяльності страхових компаній
Сторінка курсу в MOODLE	
Мова викладання	українська
Лектор курсу	
Місце дисципліни в освітній програмі	
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p>

<p>Перелік спеціальних компетентностей (СК)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами; - здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально трудових відносин; - здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів; - здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію; - здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміти принципи економічної науки, особливостей функціонування економічних систем; - усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави; - знати сучасні методики аналізу діяльності суб'єкта господарювання з визначенням головних цілей, завдань та інструментів досягнення показників діяльності, визначення внутрішніх та зовнішніх чинників впливу на економічні результати; - вміти застосовувати відповідні економіко-математичні методи і моделі для вирішення економічних завдань та розв'язувати аналітичні задачі і задачі прогнозування за допомогою сучасних технічних засобів, інформаційних технологій та програмних продуктів; - вміти проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності, аналізувати, передбачати та здійснювати заходи щодо зниження економічних ризиків; - вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціальноекономічних і трудових відносин; - застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; - демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; - показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне мислення.
<p>Опис дисципліни</p>	
<p>Структура навантаження на студента</p>	<p>Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45 Форма підсумкового контролю – залік</p>

Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Сутність, роль, принципи і класифікація видів страхування.	Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Специфічні терміни і поняття, використовувані в страхуванні, необхідність їх вивчення для дослідження конкретних страхових відносин. Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, резервованих на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективному формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій. Поняття класифікації страхування, її наукове й практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особове страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки
Тема 2. Страхові ризики і їх оцінка	Поняття ризику. Рівень ризику. Частота ризику й розмір шкоди. Критерії визначення страхового ризику. Основні характеристики страхових ризиків. Загальні підходи та принципи класифікації страхових ризиків. Загальна класифікація ризиків. Види ризиків за суб'єктами на які впливають ризики. Види ризиків за джерелами небезпеки та їх походженням. Види ризиків за кількісними параметрами. Види ризиків за обсягом відповідальності страховика. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, особовому страхуванні. Характеристика ризиків у страховій діяльності: ризик андеррайтингу, ризик неефективного перестрахування, ризик управління страховим портфелем, ризик формування та інвестування страхових резервів. Оцінювання ризику й визначення доцільності його страхування. Управління ризиком та його основні етапи. Контроль за ризиком і його фінансування
Тема 3. Страховий ринок, регулювання страхової діяльності	Поняття страхового ринку. Структура, об'єкти й суб'єкти страхового ринку. Характеристика страхового ринку в інституціональному та територіальному аспектах. Місцевий, національний і світовий страхові ринки. Система страхового ринку. Внутрішня система ринку. Основні елементи внутрішньої системи страхового ринку. Зовнішнє оточення страхового ринку. Інфраструктура страхового ринку. Типи й види страхових організацій, 6 створюваних в Україні. Організаційні форми функціонування страховика. Види страхових організацій за територіальною ознакою, характером виконуваних операцій, величиною статутного капіталу. Товариства взаємного страхування. Роль посередників – страхових агентів і брокерів. Об'єднання й асоціації страховиків, їх функції, завдання та місце на страховому ринку. Стан і перспективи розвитку страхового ринку в

	Україні. Етапи розвитку страхового ринку, його особливості та характеристика. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Правове регулювання страхової діяльності в Україні. Система методів державного регулювання. Шляхи наближення законодавчої й нормативної баз страхування до міжнародних стандартів. Державний нагляд за страховою діяльністю. Завдання та функції органів державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. Контроль за діяльністю страховиків.
Тема 4. Особисте страхування	Суть і призначення особистого страхування, його значення й роль у забезпеченні соціального захисту громадян. Стан і розвиток особистого страхування. Класифікація особистого страхування. Основні види й форми особистого страхування. Страхування життя та його основні види. Основні принципи й умови страхування життя. Страхування від нещасних випадків. Форми та види страхування від нещасних випадків, їх характеристика. Добровільні форми страхування від нещасних випадків. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування та його концепції. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування. Практика проведення медичного страхування в Україні
Тема 5. Страхування майна:	Майнове страхування, його необхідність і значення. Становлення, стан та розвиток майнового страхування. Страхування майна юридичних осіб. Види договорів майнового страхування. Основні умови страхування. Страхова оцінка й страхова сума. Принципи страхового відшкодування та визначення розміру збитку. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств. Страхування транспортних засобів: автомобільного й іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна. Перспективи розвитку майнового страхування юридичних і фізичних осіб.
Тема 6. Страхування відповідальності.	Відповідальність як об'єкт страхових відносин. Необхідність, економічна суть та особливості страхування відповідальності. Підгалузі й види страхування відповідальності. Основні принципи та умови страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Інші види страхування відповідальності. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля. Перспективи розвитку галузі страхування відповідальності.
Тема 7. Перестраховання і співстрахування	Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Перестраховання як метод зміцнення фінансової стійкості страхових організацій. Суб'єкти перестраховання. Сторони, які беруть участь у перестрахованні, їх взаємовідносини. Зміст договору перестраховання. Вимоги до перестраховання ризиків у нерезидентів. Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Факультативно-облігаторне перестраховання. Форми проведення

	перестраховальних операцій. Квотні й ексцедентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховання: на базі ексцедента збитку, на базі ексцедента збитковості. Співстраховання й механізм його застосування. Перспективи й напрямки розвитку перестраховання та співстраховання в Україні
Тема 8. Доходи, витрати та прибуток страховика. Фінансова надійність страхової компанії	Особливості й принципи фінансово-економічної діяльності страховика. Склад та економічний зміст доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів та іншої фінансової діяльності. Склад та економічний зміст витрат страховика. Собівартість страхової послуги. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії. Фінансові результати страхових операцій. Визначення прибутку страховика. Прибуток від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків. Особливості оподаткування прибутку (доходів) страховика. Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок їх обчислення. Власні кошти страховика. Статутний і гарантійний фонди страховика. Технічні резерви, їх склад. Призначення й використання фондів у страхуванні, їх роль у забезпеченні фінансової надійності страховика. Оцінювання фінансового стану страховика. Фінансова звітність страхових організацій і її використання для оцінювання фінансового стану. Система показників і методи оцінювання фінансового стану.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий контроль проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу. Підсумкова оцінка виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного.	
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни	
Види навчальної роботи	Мах кількість балів

Виконання завдань на семінарських заняттях (8 завд. по 4 бали)	32
Експрес-контрольні (3 к.р. по 6 балів)	18
Модульні контрольні роботи (2 к.р. по 10 балів)	20
Презентація	10
Творча робота	10
Кейс	10
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: “Знання”, КОО, 203с.
2. Страхування : Підручник для вузів/ за ред. С.С. Осадець . – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002 - 599с.
3. Внукова Н. М., Еременко Л. В., Успенко В. І. та ін. Страхування: теорія та практика: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене та доповнене. -Харків: Бурун Книга, 2009. - 656 с.
4. .Вовчак О.Д. Страхування. Навч.посібник. Львів.: "Новий світ 2000", 2004.480 с.
5. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. КНЕУ, 2007. 328 с.
6. Говорушко Т.А. Страхові послуги. 2-е видання перероблене та доповнене: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 344 с.
7. Фисун І.В. Страхування: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2011.240 с.